

ANDTS-plan

Policy och handlingsplan mot alkohol, narkotika, dopning, tobak och spel

DOKUMENTINFORMATION

Myndighet/skola	Dokumenttyp		
ÅLANDS LYCEUM	HANDLINGSPLAN		
Ansvarig instans	Datum	Version	Status
Rektor	2024-12-09	2-0	Godkänd

TITEL

ANDTS-plan

Policy och handlingsplan mot alkohol, narkotika, dopning, tobak och spel

DOKUMENTHISTORIK

Åtgärd	Åtgärdat av	Datum	Notering
Framtagen	Studerandevårdsgruppen	2019-09-02	
Godkänd	Rektor	2021-05-21	V1
Godkänd	Rektor/ledningsgrupp	2024-12-09	V2

INNEHÅLL

1	Inledning	4
2	ANDTS-policy	5
3	Skolans ANDTS-förebyggande arbete	6
3.1	Checklista: Information om skolans regler gällande ANDTS.....	6
3.2	Checklista: Insatser vid behov för skolans personal	6
3.3	Checklista: Insatser för studerande.....	6
3.4	Checklista: Uppföljning av Hälsa i skolan/ drogvaneundersökning	7
4	Handlingsplan	8
4.1	Tobak: Då en studerande påträffas med tobak:	8
4.2	Vid oro för en studerandes bruk av alkohol, narkotika, dopning och spel...9	
4.3	Om en studerande är påverkad i skolan	10
4.4	Om en studerande har med sig alkohol eller narkotika under skoltid.....	11
4.5	Vid oro för kollegas ANDTS-bruk	11

1 Inledning

ANDTS står för alkohol, narkotika, dopning, tobak och spel. ANDTS-planen innefattar skolans ANDTS-policy och ANDTS-handlingsplan.

Dokumentet bygger på handboken "Alkohol, narkotika, dopning, tobak och spel - preventionsarbete i åländska skolor". Handboken gjordes som ett samarbete mellan landskapets utbildningsbyrå och Folkhälsans samordningsprojekt för ANDTS-arbete på Åland i samråd med representanter för elev- och studerandehälsan, skolorna, polisen, Hem och skola samt Fältarna. Handboken innehåller riktlinjer för preventivt arbete i skolorna på Åland och utgör en del av landskapets ANDTS-politiska program 2017-20.

Syfte

Syftet med skolans ANDTS-plan är att:

- förebygga användning av alkohol, narkotika, dopning, tobak och spel om pengar.
- skapa en trygg och säker arbetsmiljö i skolan.
- tidigt upptäcka och agera vid oro för att en studerande använder ANDTS.
- samtliga i skolans personal, studerande och vårdnadshavare ska känna till vad som gäller i skolans verksamhet och hur skolan hanterar situationer där ANDTS orsakar oro.

Mål

Målet med skolans ANDTS-plan är att:

- öka andelen studerande som inte använder ANDTS.
- minska eller stoppa användandet bland de elever som redan använder ANDTS.
- skolans agerande vid oro för problematiskt ANDTS-bruk leder till att studeranden får det stöd som behövs och kan genomföra sina studier.

2 ANDTS-policy

Förhållningssätt till alkohol, narkotika, dopning, tobak och spel

Studierande har rätt till en trygg och hälsofrämjande arbets- och studiemiljö.

Att förebygga ANDTS-bruk ingår som en del av skolans hälsofrämjande och förebyggande arbete.

Skolan ska vara fri från alkohol, narkotika, dopning, tobak och spel om pengar samt agera direkt vid oro för en studerandes ANDTS-bruk.

All skolpersonal ska agera om ANDTS förekommer på eller i anslutning till skolans område eller i skolans verksamhet. Om oro väcks för en minderårig studerande ska barnskyddsanmälan göras utan dröjsmål av den skolpersonal hos vilken oron väckts.

Detta gäller:

- Det är förbjudet för alla att använda tobaksprodukter på skolområdet.
- Det är även förbjudet för minderåriga att inneha tobaksprodukter.
- Det är förbjudet att vara påverkad av alkohol eller andra droger samt att ha kvarstående påverkan av alkohol eller andra droger under skoltid.
- Det är förbjudet att använda, inneha eller sälja narkotika. Brott anmäls enligt lag till polisen.
- Det är förbjudet att använda dopningspreparat i skolans utrymmen och verksamheter.
- Det är förbjudet för minderåriga att spela om pengar och ska följaktligen inte förekomma under skoltid eller i skolans verksamheter.
- Under utbyten, studieresor och dylikt följs de principer som stipuleras i skolans ANDTS-plan.

3 Skolans ANDTS-förebyggande arbete

Checklistorna används som hjälpmedel för årlig planering och uppföljning av det förebyggande ANDTS-arbetet och följs upp av studerandevårdsgruppen.

3.1 Checklista: Information om skolans regler gällande ANDTS

Studerande informeras årligen:

Åtgärd

- Av grupphandledare
- På gemensamma samlingar
- På Studnet

Vårdnadshavare informeras årligen:

Åtgärd

- På föräldramöten
- På Studnet

3.2 Checklista: Insatser vid behov för skolans personal

Målsättningar:

- Att öka personalens kunskap om ANDTS-bruk och om förebyggande verksamhet
- Att erbjuda handledning i förebyggande verksamhet och i ingripande

Åtgärd

- Värdediskussion** (ev. insats och tema besluts om årligen)
Exempel på teman; ANDTS-bruk, skolans regler och handlingsmodeller inom ANDTS-området.
- Handledning för personalen** (ev. insats och tema besluts om årligen)
Exempel på teman; att prata om ANDTS-bruk med barn/unga, att beakta studerande som har anhöriga med ANDTS-problem, samarbete med vårdnadshavare och myndigheter vid oro för studerande.
- Fortbildning för personalen i ANDTS-frågor** (ev. insats besluts om årligen)

3.3 Checklista: Insatser för studerande

Målsättningar:

- Att ge saklig information om ANDTS
- Att ge möjlighet att diskutera attityder och upplevelser kring ANDTS
- Att ge redskap att förhålla sig kritisk till mediala framställningar av ANDTS-bruk
- Att stärka sociala normer och förväntningar om att unga inte ska använda ANDTS
- Att stärka självkänsla och förmåga att fatta egna beslut

- Att ge kunskap om var studerande får hjälp vid oro för eget eller anhörigs ANDTS-bruk

Åtgärd

- Skolhälsovårdaren träffar alla åk 1-studerande
- Information om hjälp vid oro för eget/anhörigs ANDTS-bruk i samband med hälsogranskning och besök till Studerandehälsan
- Skolbesök (från t.ex. fältare/ungdomsledare/ungdomspolis) vid behov
- Övriga åtgärder

3.4 Checklista: Uppföljning av Hälsa i skolan/ drogvaneundersökning

Målsättningar:

- Informera om undersökningarnas resultat
- Använda resultaten i skolans hälsofrämjande verksamhet

Åtgärd

- Resultaten går igenom med hela personalen
- Skolans studerandevårdsgrupp går igenom resultaten
- Resultaten går igenom med studerande
- Vårdnadshavare får ta del av resultaten

4 Handlingsplan

4.1 Tobak: Då en studerande påträffas med tobak:

Tilltala den studerande och förklara att skolan är tobaksfri och att vi är skyldig att ingripa.

Grupphandledaren pratar med studerande och erbjuder kontakt till studerandehälsan om den studerande önskar stöd.

Grupphandledaren kontaktar skolhälsovårdaren eller den person som ansvarar för tobaksavvänjning på skolan.

Skolhälsovårdaren kallar studeranden till ett stödsamtal. Tobaksavvänjning erbjuds vid behov och uppföljningsamtal bokas in.

Uppföljning:

Om fortsatta åtgärder beslutar man skilt för varje enskilt fall, i överenskommelse med vårdnadshavare (då det gäller en minderårig).

4.2 Vid oro för en studerandes bruk av alkohol, narkotika, dopning och spel

Någon i skolans personal känner oro för en studerandes bruk.

Prata med övrig skolpersonal. Upplever andra också oro?
Informera studerandevårdsgruppen och rektor.

Diskussion med den studerande och, vid minderårig, vårdnadshavare:

- rektor och/eller lärare kallar studerande och vårdnadshavarna till samtal.
- framför oron för den studerande (t.ex. förändringar i beteendet, frånvaro).
  - fråga den studerande om bruk och hur hen mår.
- fråga om vårdnadshavarnas observationer av den studerandes bruk och mående.

Plan för uppföljning och dokumentation i samarbete med studerandevårdsgruppen och, vid minderårig, vårdnadshavarna.

Vid fortsatt/återkommande oro

- hänvisning till vård och stöd enligt behov (erbjud samtyckesblankett om stöd/vård behövs från flera instanser).
- vid behov kontaktas barnskyddet för konsultation/ barnskyddsanmälan (då det gäller en minderårig).

Allmänt:

Stödåtgärder för en studerande bör planeras och följas upp i samverkan mellan studerande, vårdnadshavare (då det gäller en minderårig), och berörda parter såsom skola, barnskydd, polis och beroendemottagning.

Till hjälp finns samtyckesblanketter och en samverkansmodell för barnskyddsfrågor. Dokumenten kan laddas ned på: www.regeringen.ax.

Vid osäkerhet kan man alltid kontakta polisen eller barnskyddet för att få råd.

4.3 Om en studerande är påverkad i skolan

En studerande ertappas påverkad

Separera om möjligt den studerande från övriga studerande.
Lämna hen inte ensam.

Informera rektor eller någon annan i studerandevårdsgruppen.
Kontakta vårdnadshavarna (då det gäller en minderårig).

Rektor/Studerandevårdsgruppen kontaktar:

- Barnskyddet då det gäller en minderårig.
- Polisen (alltid då det finns misstanke om narkotikabruk, olagligt bruk av läkemedel eller langning av alkohol till minderåriga).

Minderårig studerandes vårdnadshavare/Polisen för den studerande hem eller till lämplig vård i enlighet med skolans anvisningar. Samtyckesblankett fylls i.

Om vårdnadshavaren inte kan nås, konsulteras barnskyddet då det gäller en minderårig (efter kl. 16 nås barnskyddsjouren).

Den studerande samt vårdnadshavarna kallas till uppföljande samtal med personal från Studerandehälsan snarast möjligt. Om samtyckesblankett ej fyllts i görs detta under samtalet.

Vid återkommande oro fortsätter kontakten med barnskyddet (under 18 år).

Vid behov ordnar skolan samtal med övriga berörda studerande.

**Lämna inte den studerande ensam.
Skicka inte den studerande hem ensam.
Lämna inte din kollega ensam med den studerande.**

4.4 Om en studerande har med sig alkohol eller narkotika under skoltid

Meddela rektor eller prorektor som kontaktar polis samt vårdnadshavare (om det gäller en minderårig).

Polis kontaktas alltid vid misstanke om att narkotika förekommer.

Barnskyddsanmälan görs om det gäller en minderårig.

Skolkuratorn/skolhälsovårdaren följer upp ärendet tillsammans med studerandevårdsgruppen och barnskyddet.

4.5 Vid oro för kollegas ANDTS-bruk

Gällande personal följs LR:s tobakspolicy samt alkohol- och drogpolicy som innehåller råd och anvisningar.